

اقتراحات سیاسی

در دوره سال اول مجله که با این شماره پایان می‌رسد چند موضوع اجتماعی و ادبی بعنوان اقتراح جولانگه بحث و انتقاد نویسندگان محترم شد. توجه خاصی که از طرف خوانندگان گرام باین قسمت از مندرجات مجله در سال گذشته می‌ذول گردید ما را بر آن داشت که در سال نو نیز موضوعهای جدیدی را اقتراح کنیم. از احاطه انواع ما این نوبت مواضعی که بیشتر جنبه سیاسی و حقوقی دارد طرح مینمائیم و صمناً رجال دانشمند سیاسی و نمایندگان فاضل مجلس را بشرکت در آن دعوت میکنیم. اینطور مسائل را در خارج از مجلس شوری، در صفحات يك مجله مستقل بیطرف، بهتر میتوان حل نمود. مقالات وارده باید نتیجه تحقیق و تمیصع و استدلالی باشد. — اینک ان اقتراحات:

اگر انتخابات عمومی بقید (شرط سواد) محدود دشود

برای مصالح مملکت مفید است یا مضر؟

آیا برای ایران مجلس (سنا) لازم است یا نیست؟

تقریظ و انتقاد

(حکمت سقراط)

بقلم افلاطون

ترجمه و نگارش آقای ذکاء الملك

اخیراً کتابی در تحت عنوان فوق ترجمه و نگارش

آقای میرزا محمد علی خان قزوینی ذکاء الملك

در ۲۵۶ صفحه منتشر گردید . يك نسخه آنرا نیز آقای ذکاءالملک باداره مجله آینده فرستاده بودند . از آقای میرزا سید محمد خان سعیدی خواهش شد کتابرا مطالعه کرده ، نظریات انتقادی خودرا برای درج در این شماره بنکارند . ایشان نیز قبول زحمت کرده شرح ذیل را برشته تحریر آورده اند .

در ضمن نکارش خود مینویسند که ترجمه فارسی را بااصل برابر نموده مطابق یافته اند . لابد مقصود ایشان از «اصل» ترجمه انگلیسی کتاب است چونکه باین زبان آشناهستند واصل آن بزبان یونانی میباشد . ولی مقصود از ذکر این نکته آنکه آقای فروغی کتاب را از فرانسه ترجمه کرده و آقای سعیدی نسخه فارسی را با ترجمه انگلیسی تطبیق نموده ولی تفاوت یافته اند . و این می رساند که ترجمه های اروپائی معمولا چقدر صحیح تر از ترجمه های فارسی است ، زیرا یقین حاصل است که دو ترجمه فارسی از يك کتاب خارجی آنقدر مانند بهم نیست که ممکن است دو ترجمه دوزبان مختلف اروپائی از يك کتاب همانند باشد ، و علت همانست که آقای سعیدی در متن این مقاله بدان اشارت کرده اند .

یونان قدیم سرزمین دانش و هوش و سرچشمه حکمت و فلسفه عالم بوده است : معروف است که اگر کسی تاریخ یونان را بکشد نامدت چندین قرن در هر صفحه آن چشمش مصادف میشود با اسم يك حکیم و فیلسوف مشهور . اما از میان نام حکما و فلاسفه که در این سرزمین عجب بوجود آمده اند نام سقراط و شاگرد او افلاطون شهرت و عظمت مخصوصی یافته است که نا

دنیای باقی است همان شهرت پایدار و جاوید خواهد ماند

سقراط فیلسوف عظیم الشان یونانی در سنه ۴۷۰
 سقراط قبل از میلاد مسیح از يك خانواده فقیر در شهر این
 متولد شد و با وجود عدم استطاعت پدرش در همان
 جا بتحصیلات پرداخته و همچنین هوش فطری و قریحه خدادادی
 او بحلقه معلومات و تحصیلات نیز آراسته گردید شروع بتدریس
 و تعلیم کرد ولی آنکه پایبند و مفید بمضی قیود ظاهری باشد با
 کمال سادگی هر گوشه و کنار میرفت و با وضوح و شریف و عارف
 و عامی بمباحثات فلسفی و اخلاقی مشغول میشد و هر جازمین مستعدی
 در دل ها می یافت انجم معرفت و دانش در آن می کاشت .
 سقراط طریقه و مذهب فلسفی مخصوصی نداشت و تعالیم او
 تمام بر کرد این دستور که « خود را بشناس » دور میزد و معتقد
 بود که منظور اصلی علم و دانش تحصیل اخلاق حسنه و خصال پسندیده
 است . سقراط بیک خدای واحد قهار که منشاء موجودات و فرمان
 روای تمام عالم باشد معتقد بود و عموم مظاهر طبیعت خاصه ساختمان
 عجیب بدن انسان را دلیل متقنی بر وجود يك چنین خالق مقتدری می
 دانست و علاوه بر این معتقد بود که خدایان کوچکتری هم وجود
 دارند که در مقدرات و امور بشر ذمیدخلند و لهندار خورا احترام و ستایش
 میباشدند. در زمان سقراط جماعتی در یونان پیدا شده بودند که بنام
 سوفسطائیان مشهور بودند و کار آنها این بود که عنوان فلسفه و
 حکمت را دست آویز ارزاق خویش قرار داده خود را واقف بر
 علوم اولین و آخرین معرفی مینمودند و معلومات ناقص خود را
 در مقابل پول ب مردم مینفروختند — سقراط را طرز رفتار این
 جماعت کران میآمد و هر جا فرصتی مییافت با آنها آغاز جدال
 و مخاصمت مینمود و بطریقه سؤال و جوابی که مخصوص خود او بود
 آنها را مجاب و مغلوب میساخت و جهالت و بیما یکی آنها را ظاهر
 مینمود — باینجهه جماعتی بغض و کینه او را در دل گرفته بودند و

روز کاری در کمین وی نشستند تا عاقبت به نهمت فاسد نمودن اخلاق جوانان او را متهم ساختند و در مجلسی مرکب از جوه و معاریف شهر او را محکوم باعدام نموده و مسمومش کردند.

سقراط گذشته از مقام بلندی که در حکمت و فلسفه دارد چیزی بکه بر شهرت و عظمت و تخلص نام وی مافزاید اخلاق عالی و ملکات فاضله اوست که علوهمت و صنای طهنت و بزرگوارى و نمالک نفسی وی او را یکی از بزرگترین رجال اخلاقی دنیا قرار داده است و خودداری و منافاتی که در هنگام محبوسى و نوشیدن جام زهر از خود ظاهر ساخته است هنوز هم در بامثال عالمیان می باشد. سقراط در عین حال که دشمنان و مخالفین بسیار داشت دوستان مخلص و شاگردان صمیمی هم پیدا کرده بود که همه مانند بت او را میپرستیدند و هر کلمه که از دهانش بیرون میامد بمنزله وحی تلقی میکردند و از همه آنها مهم تر افلاطون فیلسوف و حکیم مشهور است که نام بزرگ او پس از گذشتن چندین قرن هنوز در بسط زمین معروف است و یکی از مؤلفات او موضوع همین مقاله میباشد.

افلاطون در سنه ۴۳۰ قبل از میلاد در جزیره «ایژین» افلاطون از جزایر یونان متولد شده و از همان ایام طفولیت علائق استعداد و بزرگی در او مشهود بود و در جوانی قریحه او بیشتر به شعر و صنایع ظریفه رغبت داشت چنانچه قبل از رسیدن بسن بیست و پنج سالگی مقدار زیادی اشعار و سرود های وطنی و دینی گفته بود لیکن همینکه با سقراط آشنائی حاصل نمود و در مجالس درس او حضوریافت اشعار خود را بانمام در آتش انداخت و پس از آن ترك شاعری گفته بتمحصیل فلسفه پرداخت و نام مدت هشت سال متوالی از تدریسات و افادات حکیم معظم استفاضه مینمود و وقتی استادش

شربت شهادت چشید او در گذارش حاضر بود و رساله «فیدون» را بعد ها نوشته گفته های حکیم دانشمند را در خصوص روح و جاودانی بودن آن در آن رساله گنجانید — افلاطون پس از مرگ معلمش به مسافرت پرداخته ایطالیا و مصر و بسیاری ممالک دیگر را سیرت نمود و هر جا می رسید در مذاهب و مسالک فلسفی آنجا غور و مطالعه می کرد و از خردن دانش هر مملکت خوشه می اندوخت تا بالاخره به آن مراجعت کرد و در باغی که متعلق به شخصی «اکادموس» نام بود مکتب تدریس باز کرده بتعلم و تربیت جوانان پرداخت و بعد ها کلمه «اکادمی» بهین مناسبت از لفظ اکاد موس اشتقاق یافت — افلاطون بعدها باصرار سلطان سیراکوس سفری بان مملکت کرد لیکن چون با اخلاق و رفتار آن پادشاه سازش نداشت از دربار وی فرار کرده بان آمد و در آنجا همچنان به تعلیم و تدریس فلسفه و حکمت مشغول بود تا در سن هفتاد و نه سالگی رخت بسرای جاوید کشید و نامی ابدی از خود در جهان باقی گذاشت. اخلاق و خصال افلاطون نیز مانند استاد بزرگوارش بسیار خمیده و پسنیدیده بود و صفات و مکارم وی کاملا شایسته ژنی و قریحه بلند او بوده است.

افلاطون برخلاف سقراط که هرگز چیزی نمی نوشت آثار و نوشته جات بسیار دارد و نثر برات او رویه مرفته عبارت است از سبزه لوحه و سی و پنج رساله بطرز مکالمه که تمام آنها با قلمی فصیح و بیانی بلیغ نگارش یافته و عده کثیری مطالب متنوعه مانند مسائل اخلاقی و مطقنی و سیاسی و غیره در آنها بحث و تشریح شده است. از میان این رسائل عده مخصوصی هستند که موضوع عمده و شخص مهم آنها سقراط است یعنی سقراط در آنها متکلم است و شخصی را مخاطب قرار داده بطرز سؤال و جواب با او مکالمه مینماید و در هر رساله یک یا چند موضوع فلسفی و اخلاقی

را بحث و تشریح میکنند : این رسائل هر چند طابق العمل بالفعل شامل معالم سقراط نیست و اخلاق و زندگانی آن حکیم بزرگ را مطابق واقع نشان نمیدهد و در حقیقت مطالب آنها افکار و عقاید خود افلاطون است که از زبان سقراط نقل شده ولی مبداء از لحاظ وقوف بر یک قسمت زندگانی حکیم اعظم و مخصوصا طریقه عجیب استدلالی که برای عیاج نمودن طرف انخاذ می کرده است و عقاید و نظریات خود را بوی تلقین نموده است دارای اهمیت میباشد. از همه این رساله ها مهتمتر شاید رسائل چهارگانه «دفاعیه» و «اقریطون» و «فیدون» و «الکلبادس» است که سه نای اولی راجع است به محاکمه و حبس و شهادت سقراط و چهارمی عبارتست از مکالمات حکیم مزبور با شاگرد محبوب خود الکلبادس چهار رساله اخیر را آقای میرزا محمد علیخان فروغی (ذکاء الملک) به فرسی ترجمه کرده و باین مقدمه دلگشی راجع به خلاصه اوضاع و اهمیت یونان قدیم و ظهور و ترقی فلسفه و حکمت در آن سامان و مخصوصا شرح احوال افلاطون و سقراط چندی قبل منتشر نمودند

کتاب حکمت سقراط یکی از آن کتب نفیس کران کتاب بهائی است که متأسفانه انتشار امثال آن در ایران حکمت سقراط حکم اکبر را پیدا کرده است و میتوان بجزئیت ادعا کرد که از بعد از متروپیت تا بحال کتابی باین خوبی و نفاست در ایران بطبع نرسیده است .

از مزایای این کتاب یکی فصاحت زبان و سلامت انشای آن است که مترجم زبردست آن با احاطه و قدرت کاملی که در زبان فارسی و فرانسه هر دو دارند معانی و مضامین ناز و رادر قالب فارسی بلیغ ریخته و چنان در انتخاب الفاظ و لغات و پیدا کردن اصطلاحات متناسب دقت و ذوق بکار برده اند که در حقیقت کتابی از خود انشاء نموده و خواننده از اول تا آخر آنرا

که مطالعه میکند ملقفت نمیشود این کتاب ترجمه است یا انشاء
 مزیت دیگر این کتاب مطابقت کامل ترجمه با اصل مترجم
 است در این ایام که ترجمه از اسننه خارجی شپوع پیدا کرده
 و بسیاری کتب بفارسی ترجمه شده و بتدریج هم میشود مترجمین
 عموماً دودسته میباشد یکدسته آنها آنکه در ترجمه اهمیت به
 درست و بی غلط نوشتن فارسی میدهند و برای لطف کلام
 و زیبایی عبارات از کم و بیش کردن معانی و مضامین
 اصلی اندیشه ندارند و باینجهت ترجمه آنها با اصل مطابقت
 نمیکند. و یکدسته آنها آنکه معتقد به ترجمه تحت اللفظی
 هستند و برای آنکه مقصود و معنی نویسنده اصلی را کاملاً
 حفظ کنند از فارسی منطوط و نادرست نوشتن و آوردن عبارات
 و اصطلاحات تحت اللفظی که از استعمال لسان فارسی دور است پروا
 نمینمایند. مسلم است که این دودسته هر دو اشتباه میکنند و اگر
 مترجمین همه مانند مترجم فاضل « حکمت سقراط » در هر دو
 زبان تسلط و اقتدار داشته باشند می توانند در ترجمه های
 خود جمع بین صحیح نویسی و تطابق ترجمه با اصل بنمایند —
 نگارنده این کتاب را بانمام اصل آن مطابقت کرده ام و در
 هیچ جا کمترین اختلافی بین ترجمه و اصل نیافته ام و از اینرو
 لازم است کتاب مزبور سرمشق و نمونه ترجمه در ایران بشود
 و مترجمین بی توجه این عهد در ترجمه های خود اقتدا بدان
 کنند. از مزایای دیگر این کتاب که نباید از ذکر آن صرف
 نظر نمود ظرافت و پاکیزگی چاپ و تناسب قطع و غیر منطوط
 بدون متن آنست که مبالغی بر زیبایی و نفاست کتاب افزوده
 است و مقدمه فاضلانه هم که بقلم خود آقای فروغی بر آن
 نوشته شده و قسمتی از مطالب آن برای نمونه در فوق مذکور
 گردید امتیاز و فایده کتاب را کامل میکند. خلاصه کتاب « حکمت
 سقراط » از معانی بسیار نفیسی است که از طرف آقای فروغی تقدیم